

18. Основной Закон Федеративной Республики Германии (23 мая 1949 г.) // Конституции государств Европейского Союза / Под общ. ред. и со вступительной статьей директора Института законодательства и сравнительного правоведения при Правительстве РФ Л. А. Окунькова. – М.: Издательская группа ИНФРА-М – НОРМА, 1997. – 816 с.
19. Письмо Молотову для членов Политбюро ЦК РКП(б) (19 марта 1922) / [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://www.illuminats.ru/home/29-new/3532-religion-is-the-opium-of-the-people>.
20. Релікти комуністичного минулого // Волинь. – 2006. – 28 жовтня. – № 560 / [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.volyn.com.ua/?arch=560&article=0&rub=32>.
21. Сорокин А. Правда о лжи. К 90-летию декрета ВЦИК РСФСР от 23 февраля 1922 года об изъятии церковных ценностей / А. Сорокин // Легитимист / [Электронный ресурс]: – Режим доступа: <http://legitimist.ru/sight/history/2012/02/pravda-o-lzhi.html>.
22. Теліпко В. Е. Науково-практичний коментар Конституції України. Станом на 1 грудня 2010 р. / В. Е. Теліпко ; За ред. В. Л. Мусяки. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 544 с.
23. Тихоплав В. Ю. Кардинальный поворот / В. Ю. Тихоплав, Т. С. Тихоплав. – СПб.: ИД «ВЕСЬ», 2002. – 304 с. – (Серия «На пороге Тонкого Мира»).
24. Шевчук С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції / С. Шевчук. – К.: Реферат, 2009. – 848 с.
25. Энгельс Ф. Развитие социализма от утопии к науке // Маркс К., Энгельс Ф. Избранные произведения: В 3-х т. Т. 3. – М.: Политиздат, 1981. – 643 с.

СИДОРЕНКО
Олена Михайлівна
ВЕРЦЮХ
Михайло Михайлович

КРИМІНАЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Механізм захисту прав і свобод громадян, що спрацьовує у процесі взаємодії органів влади і громадянського суспільства на сучасному етапі розвитку, є державним гарантом від відомчого чи неправомірного втручання і впливу. Влада у цілому – це авторитетна сила, що має реальну можливість здійснювати свою волю у соціальному житті, використовуючи різні засоби і методи, у тому числі і примусу. Відповідно до ст. 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу й судову. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [1, ст. 55]. Судова влада – це різновид державної влади, яка є системою державних судових органів, що покликані здійснювати правосуддя в Україні

[2, с. 29]. Правосуддя в Україні здійснюється виключно судами. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються [1, ст. 124]. Юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі. Питання функціонування судової системи традиційно є актуальними в умовах побудови соціальної правової демократичної держави.

Реалізація судової влади завжди здійснюється в певній формі – передбаченій законом процедурі судочинства [3, с. 43]. Ця процедура чітко встановлює, що має здійснюватися в суді при підготовці до розгляду та судовому розгляді справ. Головне її завдання – забезпечити законне, мотивоване і справедливе рішення. Зазначені процедури засновані на гласності, забезпеченні права на захист та оскарження судового рішення, можливості участі представників народу у прийнятті рішення у справі, рівності сторін та на інших принципах.

Обов'язковість правил судочинства, що визначені законодавством для усіх суддів є, по-перше, найважливішою гарантією законності правосуддя, а по-друге, невідмінною умовою успішної діяльності судової системи України. Тому, правила відправлення правосуддя визначені процесуальним законодавством України.

Відповідно до ст. 124 Конституції України, прийнятої на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року судочинство здійснюється Конституційним Судом України та судами загальної юрисдикції. Судова влада в Україні здійснюється у формі конституційного, цивільного, господарського, адміністративного та кримінального судочинства [3, с. 43].

Кримінальне судочинство є формою реалізації судової влади, у процесі якої розглядаються й вирішуються кримінальні провадження. Зміст кримінального судочинства полягає в здійсненні кримінального провадження і застосуванні встановлених законом видів покарання до осіб, які винні у вчиненні злочину, або у виправданні невинних. Винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального злочину може бути встановлена лише судовим вироком, який набув законної сили. Беручи до уваги серйозність обмеження особистої свободи громадян, щодо яких застосовуються запобіжні заходи або заходи медичного характеру, законодавець надає право вирішення цих питань тільки суду. Необхідність прояву судової влади виникає і при вирішенні питань щодо відбування кримінального покарання.

Кримінальне судочинство вершиться загальними судами, що входять до системи судів загальної юрисдикції в межах процедури, визначеної Кримінальним процесуальним кодексом. Діючий Кримінальний процесуальний кодекс України – це систематизований звід правових норм, які у своїй сукупності регулюють весь процес кримінального судочинства в цілому та окремі його частини, етапи, стадії, інститути [4, с. 20]. Ста-

дії кримінального провадження – це відносно самостійні, але взаємозалежні частини кримінально-процесуальної діяльності, відокремлені одна від одної кінцевими процесуальними рішеннями, характеризуються безпосередніми завданнями, похідними від загальних завдань кримінального судочинства, колом органів і осіб, що приймають участь в кримінальному провадженні, та особливим порядком прийняття кримінально-процесуальних рішень [5, с. 25].

У кримінальному провадженні правосуддя здійснюється лише судом згідно з правилами, передбаченими Кримінальним процесуальним кодексом України [6, ст. 30]. Порядок кримінального провадження на території України визначається лише кримінальним процесуальним законодавством України [6, ст. 1].

Зміст та форма кримінального провадження повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження, до яких, зокрема, відносяться: верховенство права; законність; рівність перед законом і судом; повага до людської гідності; забезпечення права на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла чи іншого володіння особи; таємниця спілкування; невтручання у приватне життя; недоторканність права власності; презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини; свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї; заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення; забезпечення права на захист; доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень; змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості; безпосередність дослідження показань, речей і документів; забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності; публічність; диспозитивність; гласність і відкритість судового провадження та його повне фіксування технічними засобами; розумність строків; мова, якою здійснюється кримінальне провадження [6, ст. 7].

Завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура [6, ст. 2].

У ст. 3 Конституції України вказано, що «держава відповідає перед людиною за свою діяльність, а утвердження і забезпечення прав і свобод

людини є головним обов'язком держави». Це означає, що кримінальне судочинство покликане гарантувати всім його учасникам створення належних умов для повної і безперешкодної реалізації їхніх законних прав та інтересів, у тому числі і їхніх спеціальних прав як учасників кримінального судочинства. Особи, які порушують вказані права та інтереси, притягаються до юридичної відповідальності.

Швидке і повне розкриття злочинів, викриття винних у вчиненні злочинів як завдання кримінального судочинства є втіленням у кримінально-процесуальному законодавстві конституційного принципу забезпечення доведеності вини підозрюваного у вчиненні злочину [1, ст. 129].

Як основна мета кримінального судочинства визнається таке застосування Закону, яке б забезпечувало, з одного боку, притягнення до кримінальної відповідальності кожного, хто вчинив злочин, а з іншого – гарантувало б від безпідставного покарання невинних у його вчиненні. Досягти цього можна лише шляхом суворого додержання норм кримінального, кримінально-процесуального та іншого законодавства у кримінальному провадженні. Саме це є гарантією встановлення істини в кримінальному провадженні, застосування до винного справедливого заходу впливу і не притягнення до відповідальності невинного.

Таким чином, кримінальне провадження, як частина судочинства в Україні, у відповідності з Конституцією України повинно здійснюватись виключно у порядку, який встановлюється законом. Таким систематизованим законом, що визначає права і обов'язки учасників кримінально-процесуальних відносин і, таким чином, визначає порядок кримінального провадження є Кримінальний процесуальний кодекс України (із змінами та доповненнями), який був прийнятий 13 квітня 2012 року. Встановлений Кодексом порядок провадження є обов'язковим для виконання всіма без винятку суб'єктами, що беруть у ньому участь. А також, кримінальне процесуальне законодавство України складається з відповідних положень Конституції України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законів України [6, ст. 1].

Література:

1. Конституція України: прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Юзікова Н. С. Судові та правоохоронні органи України: Навчальний посібник / Н. С. Юзікова. – Вид. четверте, перероб. і допов. – К.: Істина, 2006. – 320 с.
3. Організація судових та правоохоронних органів: підручник для студентів юрид. спеціальностей вищих навч. закладів / за ред. І. Є. Марочкіна, Н. В. Сібільової. – Х.: ТОВ «Одісей», 2007. – 528 с.

4. Козаченко А. В. Уголовный процесс Украины: Учебно-практическое пособие / А. В. Козаченко. – Николаев: Изд-во «Илион», 2007. – 344 с.
5. Козаченко О. В. Кримінальний процес: конспект лекцій / О. В. Козаченко. – Миколаїв: Іліон, 2016. – 320 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10, № 11-12, № 13. – Ст. 88.

ТКАЛЯ
Олена Вікторівна

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ВПЛИВУ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО НЕПОВНОЛІТНІХ

Вчинення адміністративних проступків серед неповнолітніх, зростання їх чисельності, викликає суттєву занепокоєність з боку громадськості і правоохоронних органів та необхідність використання і вдосконалення ефективних заходів впливу, які б знизили існуючий рівень правопорушень серед неповнолітніх. На жаль, реалії сьогодення свідчать про високий рівень латентності адміністративних деліктів серед підлітків, недостатньо врегульований перелік заходів впливу щодо неповнолітніх, відсутність законодавчо визначених процедур їх застосування та нехтування ними адміністративно-юрисдикційних органів. Тому, важливим в даному аспекті є вживання законодавчо закріплених, ефективних методів і засобів запобігання та боротьби з девіантною поведінкою неповнолітніх, але обов'язково на принципі гуманності. Враховуючи це, інститут адміністративної відповідальності неповнолітніх та заходи адміністративного впливу щодо них є досить актуальним у правовій науці.

Питання щодо адміністративної відповідальності досліджували такі вчені: В. Б. Авер'янов, О. В. Горбач, Т. Г. Корж, В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Ф. Скакун, В. Д. Сущенко, О. Г. Стрельченко, О. М. Ярмак та інші. Останнім часом наукою адміністративного права приділяється належна увага загальним проблемам адміністративної відповідальності неповнолітніх, але питання застосування заходів адміністративного впливу до неповнолітніх досліджувалися лише частково в працях А. С. Васильєва, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, В. О. Продаєвич, В. П. Таранухи тощо.

В. О. Продаєвич зауважує, що в системі заходів адміністративно-правового примусу необхідно виділяти заходи адміністративної відповідальності, які, своєю чергою, не можна ототожнювати з адміністративними стягненнями. Тому адміністративна відповідальність полягає не тільки в застосуванні до правопорушників (фізичних і юридичних осіб)